

Human Ecology Practical Area - HEPA

Tọa đàm

Nông nghiệp Sinh thái của Mạng lưới Nông dân nông cốt giữa các tỉnh Cao Bằng, Hà Tĩnh, Quảng Bình, Kon Tum
(Ngày 8 đến 13 tháng 10 năm 2020)

Photo by HEPA - mạng lưới Nông dân Nông cốt - CIRD - Đồng Lê, Tuyên Hóa, Quảng bình, Decem 2004

Giới thiệu tổng quan về HEPA Huyện Vi

HEPA Huyện vi là khu ‘Bảo tồn Đa dạng Sinh học Đầu nguồn Sông Ngân phố’ từ một thực trạng rừng đầu nguồn đã cạn kiệt sau khai thác. HEPA được UBND tỉnh Hà Tĩnh cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất 50 năm cho Trung tâm Nghiên cứu Sinh thái Vùng Cao (CHESH) tại Quyết định số 1230/QĐUB ngày 05/06/2002.

HEPA phục hồi và duy dưỡng giá trị đa dạng sinh học lưu vực đầu nguồn các dòng sông dựa trên triết lý Phụng dưỡng Thiên nhiên của các tộc người thiểu số lưu vực Mê Kông từ những năm 90s của thế kỷ 20.

Triết lý phụng dưỡng thiên nhiên của các tộc người được HEPA nghiên cứu từ phương thức canh tác truyền thống của các làng, bản, được đúc kết và ứng dụng thực hành tại HEPA Huyện Vi trên cơ sở các nguyên tắc qui hoạch hệ thống và thiết kế chi tiết từ bản đồ địa hình và lát cắt sinh thái theo từng mục tiêu, chức năng và phương thức canh tác của từng khu vườn.

Hiện tại HEPA Huyện vi có 5 khu vườn với 5 chức năng canh tác và 5 mục tiêu:

- 1) **Vườn Huyện Vi:** Hồi phục và duy dưỡng tập đoàn dược liệu, hoa, củ và quả của hệ sinh thái vùng Thượng Hương sơn vì mục tiêu tâm linh;
- 2) **Vườn Thượng Uyển:** Hồi phục và phát triển tập đoàn rau, cây có múi, củ và quả địa phương, các loài gia cầm bản địa và các sản phẩm từ rừng hướng tới tự chủ về sinh kế sinh thái hộ gia đình;
- 3) **Vườn Linh Mộc:** Hồi phục và phát triển nghề truyền thống: rèn, mộc, đan, thêu, dệt, nhuộm màu tự nhiên hướng tới văn hóa canh tác sinh thái;
- 4) **Vườn Âm thực Văn hóa Sinh thái:** Thực hành và hoàn thiện chu trình thu hái, lưu giữ, chế biến và đưa vào sử dụng các sản phẩm Sinh thái với 10 định¹ chuẩn của phương thức canh tác sinh thái;
- 5) **Vườn Giác ngộ:** Hướng tới hồi phục và lưu giữ tập đoàn giống cây, con bản địa từ các bản/làng của các quốc gia lưu vực Mê Kông – nơi HEPA đồng hành từ những năm 90s của thế kỷ trước.

HEPA Huyện Vi Garden - Photo by HEPA 2020

¹ Năm đặc tính cốt lõi của Hệ sinh thái: 1) Đa dạng; 2) Đặc thù; 3) Tương tác; 4) Thích nghi; 5) Bền vững. Năm tiền tố tiên quyết của cộng đồng/làng/ bản/buôn/sóc/ ploi: 1) Quyền hợp pháp về đất rừng; 2) Quyền tín ngưỡng trên các cánh rừng thiêng; 3) Quyền phát triển tri thức tộc người trong phương thức canh tác; 4) Quyền thực hành và duy dưỡng giống địa phương; 5) Quyền đồng quản trị giữa các khu vườn láng giềng.

Khóa thực hành gồm 4 hợp phần:

1. Kỹ năng đọc và nhận diện bản đồ địa hình và thực tế khu vườn/trang trại
 - Độ cao, độ dốc;
 - Đường bình độ;
 - Điểm phân thủy;
 - Huyết tích thủy.
2. Đi thực tế lát cắt sinh thái:
 - Định vị độ cao trên lát cắt sinh thái;
 - Mô tả thảm thực vật, động vật, các loài cây tiên phong trên lát cắt sinh thái;
 - Định vị các loài cây tiên phong, quý hiếm trên từng độ cao, độ dốc, kinh độ, vĩ độ;
 - Mô tả thích thức, thuận lợi, cơ hội và tiềm năng trên từng độ cao, độ dốc của lát cắt;
3. Thực hành kỹ năng tạo đường đồng mức bằng thước chữ A theo đường bình độ của khu vườn;
4. Kỹ năng xác định hướng, dòng năng lượng mặt trời và kỹ năng quản trị dòng năng lượng nước thông qua thực hành thiết kế đường đồng mức.

Mục tiêu của khóa trao đổi chia sẻ:

Có được không gian chia sẻ và nhận diện được bản chất của 4 hợp phần trên đây chính là hoàn phục lại phương thức canh tác truyền thống (một phương thức thực hành minh triết nương tựa vào hệ sinh thái của đồng bào các dân tộc thiểu số sống trong các vùng núi rừng hàng ngàn đời nay).

Thời gian đào tạo: 5 ngày (Từ ngày 8 -12 tháng 10 năm 2020).

Mọi thành viên đến HEPA cần nghiên cứu trước và tôn trọng triệt để qui chế HEPA theo đường link:
[http://cendiglobal.org/upload/files/Update%2020_6_2018_Nh%E1%BB%AFng%20th%C3%B4ng%20tin%20%E1%BA%A7n%20th%E1%BA%BFt%20cho%20nh%E1%BB%AFng%20ai%20mu%E1%BB%91n%20tr%E1%BA%A3i%20ng%E1%BB%87m%20t%E1%BA%A1i%20HEPA%20\(TV\).pdf](http://cendiglobal.org/upload/files/Update%2020_6_2018_Nh%E1%BB%AFng%20th%C3%B4ng%20tin%20%E1%BA%A7n%20th%E1%BA%BFt%20cho%20nh%E1%BB%AFng%20ai%20mu%E1%BB%91n%20tr%E1%BA%A3i%20ng%E1%BB%87m%20t%E1%BA%A1i%20HEPA%20(TV).pdf)

Địa chỉ liên hệ:

Khu bảo tồn đa dạng sinh học đầu nguồn sông Ngàn phố (HEPA);
Trung tâm Nghiên cứu Sinh thái Nhân văn Vùng Cao (CHESH);
Suối Nậm Sốt, Xã sơn kim 1, Cửa khẩu Cầu treo;
Huyện Hương sơn, Tỉnh Hà tĩnh.
Email: hepaspirit@gmail.com
Chị: Nguyễn Thị Hoài Thu
Điện thoại: 0916311408 hoặc 0904319859.

Giờ giấc và nội dung chi tiết trong một ngày thực hành

Ngày	Ngủ dậy lúc 5:00 - 7:00 sáng	Buổi sáng 7:00 – 11:00	Buổi chiều 2:00 – 5:00	Ăn tối 7:00	Thảo luận bắt buộc từ 8:00 PM to 9:30 Đi ngủ vào 10.00 PM
8/10 Thứ năm	5:00 - 5:30: Thức dậy và tập thể dục tùy chọn (Yoga) 5:30 -5:45: Dọn gọn gàng nhà cửa 5:45 – 6:10: Tham gia nấu ăn sáng 6:20 – 7:00: Ăn sáng	-Tự giới thiệu và đề xuất một mong muốn quan trọng cần đạt của khóa thực hành -Tổng quan HEPA: Logic sử dụng đất và nguyên tắc qui hoạch hệ thống của triết lý phụng dưỡng thiên nhiên thông qua các bản đồ quy hoạch	- Thực hành kỹ năng đọc và nhận diện bản đồ địa hình thông qua quan sát thực địa và bản đồ tại vườn Cây khế; - Cả nhóm cùng đi lát cắt vườn cây khế và tập vẽ lát cắt vườn cây khế (3 nhóm cùng vẽ)	5:45 – 6:15: Bơi cộng đồng và tôn trọng những khu vực cấm; 6:20 – 7:00: Nấu và chế biến ăn tối cộng đồng 7:00 – 7:30: Ăn tối, rửa bát cộng đồng	Chia sẻ nội dung thực hành trong ngày và rút bài học kinh nghiệm cho hôm sau. (3 nhóm riêng lẻ, có ghi chép để đưa vào tổng kết cho một ngày mới hôm sau)
9/10 Thứ sáu	Như trên	-Các nhóm tiếp tục tự vẽ và phân tích kết quả đi lát cắt của mình từ chiều hôm qua tại mô hình cây khế.và cùng trình bày một lát cắt cây khế để so sánh giữa các nhóm), chấm điểm, quay video trực tiếp và bình chọn lát cắt đúng, đẹp, mô tả chi tiết thảm thực vật, động vật và các đặc tính sinh thái trên lát cắt	-Cả nhóm tiếp tục thực hành đọc và nhận diện địa hình tại Huyền vi; - Cả nhóm đi lát cắt sinh thái Huyền vi; - Chia 3 nhóm vẽ lát cắt Huyền vi và trình bày thật thành thạo và chuyên nghiệp để chấm điểm;	Như trên	Như trên
10/10 Thứ bảy	Như trên	-Thực hành kỹ năng đi đường đồng mức bằng thước chữ A tại Linh Mộc (Chia 3 nhóm với ba khu khác nhau trên Linh mộc	-Tiếp tục thực hành thước chữ A trên mô hình Linh mộc của 3 nhóm để thi đua nhóm nào đi đường đồng mức đúng, đẹp	Như trên	Xem video về qui trình phủ, tủ gốc và compost sinh thái Bình và Vin tổng hợp các hoạt động bà con làm trên mô hình Linh Mộc
11/10	Như trên	Bà con vẽ lát cắt của vườn/ mô hình của chính mình ở bản làng và trình bày trước từng nhóm	-Sơ kết, rút bài học kinh nghiệm, phát phiếu đánh giá, lập địa chỉ zalo, facebook để tiếp tục mở rộng mạng lưới nông nghiệp sinh thái, chụp ảnh, quay phim lưu niệm theo nhóm sở thích, nhóm địa phương và lập mạng kết nối nông dân nông cốt	Như trên	Giao lưu văn hoá văn nghệ, uống rượu ghè và hoàn thiện địa chỉ zalo cho cả lớp
12/10	Như trên	Tham quan mô hình trồng cây ăn quả và chăn nuôi kết hợp của một số hộ gia đình nông dân ở xã Kim Hoa và Sơn Trường	-Tiếp tục tham quan chia sẻ tại các mô hình nông hộ và thảo luận về đường đồng mức tại thực địa nơi tham quan	Như trên	Nhóm Di chuyển vào Cao Quảng, Quảng Bình
13/10	Như trên	Tham quan mô hình vườn Chị Huyền, vườn Thầy Hán	-Tham quan vườn Anh Sự, vòng tròn chuối và tổng kết, đánh giá, rút bài học kinh nghiệm từ Kim Hoa, Sơn trường và Cao quảng	Như trên	Mở

